

Messier Klub

CCD kamerával 2000/2001-ben

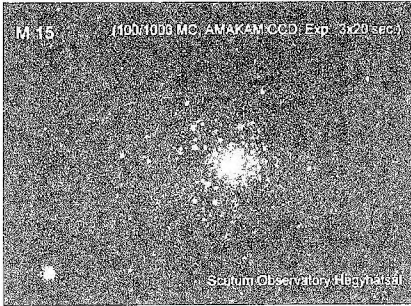
A tavalyi duplaszám szellemében idén is egy év CCD termésével foglalkozunk, mégpedig a 2000. június–2001. május között készült megfigyelésekkel. Ebben az időszakban 52 CCD kép jutott el a rovatvezetőhöz, ezekből lehetőleg sok képpel tarkított összeállítás szeretnénk most bemutatni. Az anyag egy része (rendkívül helyesen) elektronikus levélben érkezett, más részét pedig a rovatvezető által ismert személyes honlapokról gyűjtöttük össze. Mint már egyszer kifejtettük, az adatbeküldésnek ez az útja is járható, de ha az észlelő nem jelzi magánlevélben a honlap frissülését, esetleg kimaradnak megfigyelései a földolgozásokból. A több észlelő által készített képet igyekeztünk az egyes észlelők között egyenlő arányban szétosztani. Az észlelők neve mellett

Észlelő	Észl.	Műszer
Berkó Ernő (L.halászi)	10	35,5 T
Csák Balázs* (Szeged)	1	123 T
Fűrész Gábor (Szeged)	2	40 C
Kereszty Zsolt (Miskolc)	4	25 SC
Kiss László* (Szeged)	7	60 S
Kovács Attila (Verőce)	11	15 T
Kovács Dénes* (Szeged)	2	60 S
Mészáros Szabolcs* (Szeged)	2	60 S
Nagy Zoltán A.* (Bp.)	4	20 T
Sárnecky Krisztián* (Bp.)	1	123 T
Scutum Csv.(Hegyhátsál)	5	10 MC
Szabó Gyula* (Szeged)	3	123 T
Sziládi Katalin* (Szeged)	1	60 S
Tordai Tamás* (Budapest)	4	20 T

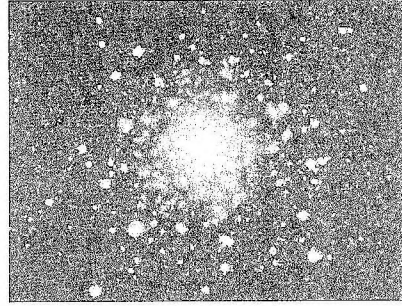
* jel immár szokásos módon jelzi, hogy az illető legalább egy közös megfigyelésben is részt vett.

A tavalyi összesítésben (Meteor, 2000/7–8, 97. o.) bemutattuk az akkor már aktív észlelőket, műszereiket, programjukat. Azóta új és igen aktív megfigyelőként jelentkezett Kovács Attila, aki 15 cm-es Newton-távcsövével és AmaKam kamerájával készíti megfigyeléseit. Érdeklődése az utóbbi időszakban a galaxisok és a gömbhalmazok felé terelődött. Exponenciális vagy Gauss-egyenlített skálázással és medián szűréssel készíti igen esztétikus, térbeli hatást keltő képeit; gömbhalmazai centruma sem ég be, és a perifériák is tele vannak csillagokkal. Illusztrálásképpen az M3 gömbhalmaz (8x30+8x40 s, exp [0,4x], medián szűrés) és az M64 galaxis (6x30 s, lineáris skálázás?) felvételeit mutatjuk be. Képei Nagy Zoltán Antal honlapján tekinthetők meg (<http://nyozo.mcse.hu>).

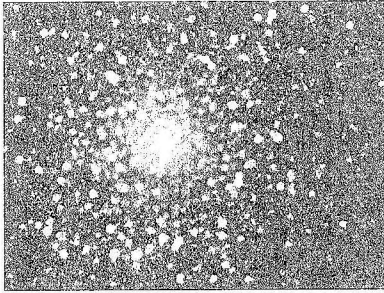
Az „újak táborának” jelentős részét teszik ki a szegedi csillagász szakos hallgatók, akik Kiss László témavezetésével a piszkés-tetői Schmidt-távcsövel készítették képeiket (l. még Meteor, 2000/7–8, 22. o.). Termésükből most egy 2001 januárjában készült képet mutatunk be, amely az M76 planetáris ködöt mutatja kihívó részletességgel. A kép elkészítésében Mészáros Szabolcs társai Kiss László és Kovács Dénes voltak. A finom részletek egyrészt a használt műszer minőségét, másrészt a kiegyensúlyozott képfeldolgozást (nemlineáris skálázás) dicsérik.

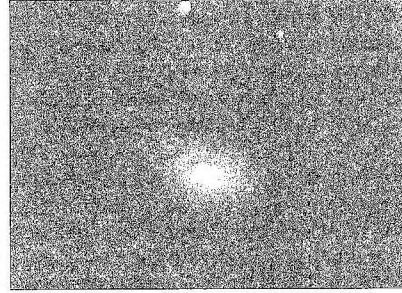
M15. 10 T, 3x20 s, lineáris skálázás
Scutum Csillagvizsgáló

M3. 10 L, 20x30 s, Gauss-skálázás
Kovács Attila

M5. 15 T, 4x20 s, nemlineáris skálázás
Tordai T. – Nagy Z. A.

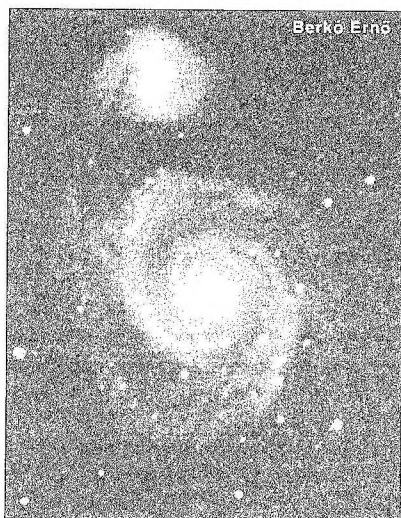

M64. 15 T, 6x30 s, lineáris skálázás
Kovács Attila

Horváth Tibor és Tuboly Vince megfigyeléseit honlapjukon a Scutum Csillagvizsgáló észleléseiként írják jóvá; ezt a szokást vette át a Messier Klub, amikor az észlelőlistán is így szerepelnek a kép készítői. 10 cm-es MC távcsövekre AmaKam CCD kamerát szereltek, amellyel Messier-objektumokat is gyakran figyelnek meg. Az M15 gömbhalmazt ábrázoló képüket is ezzel a eszközzel készítették, 3x20 s integrálással.

A korábban is kiemelkedőt alkotó megfigyelők sorát mindenképpen „mély-eges” rovatvezetőnkkal, Berkó Ernővel kell kezdenünk. Szerteágazó munkásságát, egyéb észlelési területeit bizonyára jól ismeri az Olvasó is; esztétikus CCD-képeiből a jelen földolgozásba az április 18-án készült M51 mozaikot választottuk. Két részkép ad ki egy teljes M51 képmezőt, a mozaik négy részképből áll. Az Ernő munkásságát dicsérő további „CCD-csemegék”, köztük egy M3 mozaik, Nagy Zoltán Antal már említett honlapján elérhetőek.

Nagy Zoltán Antal – ha már honlapját oly’ sokszor emlegettük – újabban a Polaris Csillagvizsgáló műszereit használva készíti kiváló képeit. Régebben inkább galaxisok és gömbhalmazok érdekelték, újabban a Hold fotózásának egyszerre nehéz és hálás témája is foglalkoztatja. Az említett honlapon saját megfigyeléseit demokratikus közösségbe állítja a többi észlelő munkájával. Igen értékes és követendő, ahogy a képföldolgozás stádiumait is ismerteti az egyedi képek mellett. Zoli igazi „közösségi”

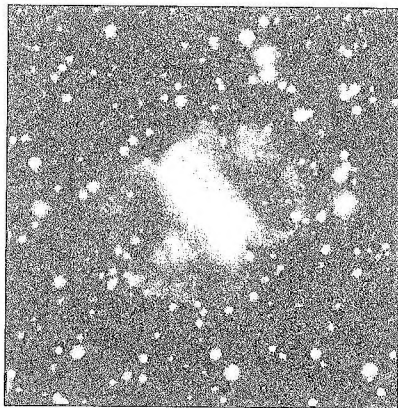
M51 mozaik. 35 T, 4 részképből
Berkó Ernő

A beszámolási időszakban Fűrész Gábor a följújtott szegedi 40 cm-es Cassegraintávcsővel készített színes képeket, míg a rovatvezető a Celestron-11-re szerelt ST-6-os kamerával készített két színes fölvételt. A levelezőlistákon parázs viták szoktak lobogni a színes képek készítésének dolgairól, ami arra utal, hogy mások is gyakran próbálkoznak ezzel az igen látványos megfigyelési területtel. Örvedetes lenne, ha a jövőben a Messier Klubhoz is eljutnának ezek a képek, a szó valódi és átvitt értelmében tovább színesítve az „eredmények” halmát.

A CCD-földolgozás, szerkezeti koncepciók miatt, a jövő évtől valószínűleg a júniusi rovatba kerül. Az elektronikus (és hagyományos) adatok addigi sikeres gyűjtéséhez minden észlelőnek sok sikert kívánunk!

észlelő. A megfigyelésekben „állandó társa”, Tordai Tamás egy alkalommal egyedül „végigharcolt” munkát is küldött. Ebben az összefoglalóban az M5-ről készült közös képüket mutatjuk be, amely 4x20 másodperces integrálással készült. A végeredmény egy kemény skálázású dekonvolált és egy lágy dekonvolálatlan kép 50-50 százalékos keveréséből jött létre. Így kiemelkedik a halmaz egyenetlen felületi fényessége, „amorfi”, nem-gömbszimmetrikus jellege, de nem égnek be a fényes csillagok és látszanak a halmaz halvány tagjai is.

A rovatvezető harmadmagával (Csák Balázzsal és Sárneckzy Krisztiánnal közösen), egyetemi nyári gyakorlata keretében vett részt egy Calar Alto-i mérésen, amelynek természetét a Meteor különböző rovataiban és mellékleteiben már bemutattuk. Két kivétellel: az M12 gömbhalmazról készült fekete-fehér, és az M56-ot ábrázoló színes kép csak most került elő az archívumból...

M76. 60 S, 300 s, nemlineáris skálázás
Mészáros Szabolcs

SZABÓ GYULA

A Magyar Csillagászati Egyesület az Interneten:
www.mcse.hu